

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 26 czerwca 2024 r.,
na posiedzeniu bez udziału stron
sprawy **T. P.**
oskarżonego z art. 207 § 1 k.k. i in.,
skargi pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej
od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 20 lutego 2024 r., sygn. akt IV Ka 1326/23,
uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Łobzie
z dnia 13 kwietnia 2023 r., sygn. akt II K 184/22,
przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić skargę,**
- 2. kosztami sądowymi postępowania skargowego obciążyć**
oskarżycielkę posiłkową O. P.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2023 r., sygn. akt II K 184/22, Sąd Rejonowy w Łobzie:

I. uznał T. P. za winnego popełnienia:

1.czynu z art. 207 § 1 k.k. i za ten czyn na podstawie wskazanego przepisu
wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

2. czynu z art. 197 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za ten czyn na podstawie art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone kary pozbawienia wolności i wymierzył oskarżonemu karę łączną 4 lat pozbawienia wolności,

III. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej O. P. 30.000 zł tytułem naprawienia wyrządzonej krzywdy,

IV. na podstawie art. 41a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej O. P. na odległość mniejszą niż 15 m i kontaktowania się nią bezpośrednio jak i pośrednio – ustalając okres obowiązywania zakazów na 6 lat.

Sąd zasądził od oskarżonego koszty sądowe.

Zaskarżając w całości wyrok Sądu pierwszej instancji, obrońca oskarżonego zarzucił m.in.:

- naruszenie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez opuszczenie przez sędziego A. K. na kilka minut miejsca orzekania w dniu 8 marca 2023 r. podczas odsłuchiwania nagrania z przesłuchania pokrzywdzonej z dnia 8 lutego 2022 r. – sędzia A. K. jako członek składu orzekającego nie był obecny na całej rozprawie,

- naruszenie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez dopuszczenie - w następstwie nieuwzględnienia postanowieniem z 21 stycznia 2023 r. wniosku obrońcy o wyłączenie od rozpoznania sędziego A. K. – do orzekania przez niego w sprawie w sytuacji, gdy fakt kształtowania przez stronę w osobie prokuratora D. R. treści dowodu z zeznań J. P. w dniu 10 maja 2022 r. mógł mieć wpływ na ocenę tego dowodu z uwagi na pozostawanie przez sędziego i prokuratora we wspólnym pożyciu, (w powołanym postanowieniu Sąd ustalił, że: „Nie jest nią bezsprzecznie fakt, iż sędzia A. K. pozostaje w osobistej relacji z prokuratorem D. R.”), a w konsekwencji obrońca podniósł zarzut naruszenia art. 41 § 1 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie wobec błędnego ustalenia, że o istnieniu okoliczności tego rodzaju, że mogły wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w tej sprawie, obrońca miał wiedzę przed rozpoczęciem przewodu sądowego.

Po rozpoznania wywiedzionej apelacji, Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 20 lutego 2024 r., sygn. akt IV Ka 1326/23, uchylił zaskarżone

orzeczenie i sprawę oskarżonego T. P. przekazał Sądowi Rejonowemu w Łobzie do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok uchylający wniósł pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej O. P., który w oparciu o art. 539a § 3 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. wskutek uchylenia wyroku Sądu Rejonowego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w następstwie błędnego uznania, że zachodzą podstawy do takiego rozstrzygnięcia określone w tym przepisie, podczas gdy w istocie one nie wystąpiły. W konkluzji autor skargi wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Z kolei w odpowiedzi na skargę, obrońca oskarżonego T. P. wniósł o oddalenie skargi na wyrok uchylający Sąd Okręgowy w Szczecinie.

Odpowiadając pisemnie na skargę, prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej O. P. jest niezasadna.

Zgodnie z treścią przepisu art. 539a § 1 k.p.k. od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania stronom przysługuje skarga do Sądu Najwyższego, przy czym może ona być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. (§ 3). Stosownie do art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy w ramach postępowania skargowego, jak podkreślił Sąd Najwyższy w uchwale I KZP 13/17, ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., OSNKW 2018, z. 3, poz. 23). Z uzasadnienia zaskarżonego skargą orzeczenia wynika, że podstawą wydania wyroku kasatoryjnego było m.in. zaistnienie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.,

albowiem Sąd odwoławczy stwierdził, że sędzia rozpoznający sprawę w pierwszej instancji nie uczestniczył w całej rozprawie. Z dokonanych ustaleń wynika, że w trakcie rozprawy głównej w dniu 8 marca 2023 r. opuścił on na pewien czas salę rozpraw bez zarządzenia przerwy. Nieobecność sędziego na całej rozprawie stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., stąd też stwierdzone przez Sąd Okręgowy w Szczecinie uchybienie, zgodnie z obowiązującymi regulacjami, skutkowało uchyleniem wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania. W tym układzie procesowym decyzja Sądu odwoławczego nie mogła być inna.

Sąd Okręgowy, powołując art. 437 § 2 k.p.k. jako podstawę uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Łobzie, wskazał także powody, dla których uznał, że konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości (część 3.1 formularza uzasadnienia). Ustalił, że przed Sądem pierwszej instancji doszło do obrazu przepisów procesowych, mogących mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 438 pkt 2 k.p.k., albowiem sędzia A. K. powinien zostać wyłączony od rozpoznania przedmiotowej sprawy na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., gdyż łączył go związek faktyczny z prokuratorem D. R. - bliski pozostawaniu we wspólnym pożyciu wskazanym w art. 40 § 1 pkt 2 k.p.k., a prokurator ta była stroną postępowania biorąc udział w czynności sądu w postępowaniu przygotowawczym, jakim było przesłuchanie w dniu 10 maja 2022 r. małoletniego J. P. (k – 191-192/tom I). W ocenie Sądu fakt ten niewątpliwie stanowi okoliczność mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w sprawie. Jednocześnie Sąd odwołał się do relacji sędziego do obrońcy oskarżonego wyrażonej m.in. w treści postanowień, jak i w trakcie rozprawy głównej w dniu 22 grudnia 2022 r. (k – 398/tom II), która dowodzi, że oskarżony mógłby mieć uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego, a także rodzi obawę co do rzetelności całego procesu.

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozostawia żadnych wątpliwości, że przyczyną uchylenia wyroku Sądu Rejonowego w Łobzie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym była również konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, która jest jedną z podstaw wskazanych w art. 437 § 2 k.p.k. do wydania orzeczenia kasatoryjnego

(część 5.3.1.2.1. formularza uzasadnienia). Sąd Okręgowy w Szczecinie nie miał więc możliwości wydania innego orzeczenia niż kasatoryjne także w wypadku braku zaistnienia bezwzględnej przyczyny uchylenia wyroku z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Na koniec należy zauważyć, że lektura uzasadnienia skargi w istocie odrywa się od postawionego w niej zarzutu. Skarżący nie kwestionuje bowiem zaistnienia podstaw wydania wyroku kasatoryjnego (te, w argumentacji Sądu Okręgowego są oczywiste), stara się natomiast podważyć sposób rozpoznania wniesionego środka odwoławczego. Tymczasem, jak wynika to z przytoczonej wcześniej uchwały Sądu Najwyższego, Sąd ten nie ma kompetencji do weryfikowania prawidłowości rozpoznania wniesionej apelacji. W realiach sprawy nie może więc badać trafności stanowiska Sądu odwoławczego m.in. co do tego, że istniała podstawa do wyłączenia sędziego Sądu Rejonowego w Łobzie od udziału w rozpoznawanej przez niego sprawie. Stwierdzenie, że sędzia podlegał wyłączeniu pociąga za sobą wadliwość podejmowanych przez sąd z jego udziałem czynności procesowych, a zatem konieczne jest powtórzenie przewodu sądowego w całości.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

(r.g.)